

skrásæting átti at verðið forboðin:

ingar, sum hava týðning fyrri meting um figgar-megi og lánivirðileika.

Ein onnur grein er so ljóðandi:

„Ikki er loyvt at skrásæta upplýsingar um ættarslag, átrúnað, húðarlit, um politisk, kynslig og revsiverd viðurskifti, um heilsustand, ovurnýtslu av njótingarevnum o.t. uttan so at hetta er í samsvor við aðra lóggávu. Skrásæting er tó loyvd, um upplýsingarnar eru lætnar av viðkomandi sjálvum, ella eru fingnar til vega við samtykki frá viðkomandi, og at umstøðurnar gera, at viðkomandi veit, at upplýsingarnar fara at verða skrásætta. Harumframt er hetta treytað av, at neyðugt er hjá virkinum v.m. at hava hesar upplýsingarnar fyrri á rættan hátt at kunna røkja tørvin hjá virkinum ella øðrum.“

Men tað eru aðrar greinir í lógaruppskotinum, sum heimila einum eftirliti og trygdartiløkum annars. T.d. henda greinin:

„Tørvandi trygdartiløk skulu fremjast til at forða fyrri, at upplýsingar í EDV-skráum verða misbrúktar ella at óviðkomandi fær tær at vita.“

Almenn skrásæting á privatum virkjum

Jóannes Dalsgaard upplýsti, at javnaðarflokkurin hevur ikki tikið nakra endaliga stóðu til uppskotini, men flokkurin kundi ikki góðtaka tað prinsipiella í tí, at tað almenna fór at lata skráir færa á privatum EDV-

virkjum.

Hann segði, at um tað almenna sjálvt hevði sini EDV-tól, hevði tað almenna eisini betur eftirlit við, at óneyðugar skráir ikki vóru settar upp.

Viðvíkjandi spurninginum um eitt CPR-nummar sum lykil til ymskar EDV-skráir, segði fram-søgumaður javnaðarflokksins, at flokkurin gekk ikki við til eitt sentralt persónsnummar.

Hinvegin kundi flokkurin kanska ganga við til eina skipan við trimum ymskum nummum fyrri t.d. figgar/ skatta-økið, sosiala økið og heilsøkið.

Óheft eftirlit

Jóannes Dalsgaard nam eisini við eftirlitið við skrásætinginum. Hann segði, at tað mátti hava ein aktivan leiklut og vera demokratisk. Við tað meinti hann, at tað skuldi vera óheft av umstingarvaldinum.

Eftir javnaðarflokksins tykki skuldi manningin í eftirlitsráðnum vera væl kvalifiserað og ikki hava ein troystan lofðing í Tinganesi sum formann. Spurningurin, um dómsvaldið átti at verða umboðað í eftirlitinum, átti at kannast, metti Jóannes Dalsgaard.

Eiga bert at pikla tað góða burturúr

Petur Reinert úr tjóðveldisflokkinum var eisini ógvuliga kritiskur.

Hann visti á, at í tí stóru verð, har tey høvdu havt

EDV, sóu tey nú brekini, og spurdi tí, hvi Føroya Landsstýri tók tey somu brekini upp aftur.

— Vit eru ikki so afturhaldandi, at alt data skal niður og norð, segði Petur Reinert, men helt, at vit áttu bert at pilka tað góða burturúr.

Framsøgumaður tjóðveldisflokksins dugdi ikki at siggja nakra grundgeving fyrri, hvi vit skuldu hava eitt persónsnummar. Hann spurdi, hvi vit skuldu hava persónsnummar og hvussu hetta skuldi skipast.

Um vit fáa eina skipan við persónsnummum, so mátti hon bert brúkast, har tað var avgjørt neyðugt — t.d. innan skattalóggávuna. Annars mælti Petur Reinert frá, at ein møguleg skipan í Føroyum skuldi kunna samkyroyast við skipanir uttan fyrri Føroyar. Hann segði, at einki slíkt mátti leka úr Føroyum.

Rann kalt eftir bakinum

Petur Reinert kom eisini inn á spurningin um privatar skráir og greinirnar í lógaruppskotinum um privatar upplýsingar.

Hann segði, at tað var óhugnaligt at hava lóg, sum gav loyvi at skrásæta húðarlit, kynslig og politisk viðurskifti.

— Nakað er rav rusandi gálið, at privat virki skulu fáa lov at skrásæta slíkt í frium landi. Vit hava ikki brúk fyrri hesi lógini, segði Petur Reinert.

Hann visti annars á, at

einki stóð um tøgnskyldu í lógini, og segði, at tað rann honum kalt eftir bakinum, tá hann læs uppskotið, tí sjálvur hevði hann arbeitt undir tøgnskyldu í 24–25 ár. Hann kundi bert hugsa sær, hvussu fór at verða, um skrásæting fór fram innan almennu forsgorina og heilsuverkið — og harafturat av privatum fyrirtøkum.

Skuldi forða misbrúki

Jógvan Sundstein úr fólakflokkinum segði, at endamálið við lóggávuni var at forða fyrri møgulegum misbrúki.

Hann visti á, at undir orðaskiftinum høvdu framsøgumenn ført fram, at lóggávan færdi tað ringa við sær. Hann segði, at lóggávan skuldi mótvirka tí ringa.

Annars tók Jógvan Sundstein undir við nógva av tí, sum Jóannes Dalsgaard og Petur Reinert høvdu ført fram. Hann segði, at nú skuldi kjakast viðari um uppskotið, og um tey vóru nóg góð. Sjálvur setti hann spurnartekin við, um tey vóru nóg góð.

Viðvíkjandi spurninginum um persónsnummar visti Jógvan Sundstein á, at tað var týðandi, at persónar vóru rætt identifiseraðir, nú ein kelduskattaskipan skuldi koma. Tó helt hann ikki, at navn- ið skuldi strikast.

Meira kenslur enn veruleiki

Mótstøðan móti EDV-lógnum eru meira kensluborin enn hon hevur nakað

Ein EDV-skrásætingarsjúka hevur tikið seg upp í Vest-europa. Í Føroyum fara skrásætingar fram. Lógaruppskotini frá Landsstýrinum skulu tryggja einstaklingin móti misbrúki. Men fleiri tingmenn settu spurnartekin við, um lógarsteksturin er nóg góður

við veruleikan at gera, vildi Hilmar Kass vera við. Men sjálvur helt hann, at EDV var óhugnaligt.

Framsøgumaður sjálvstýrisflokksins kom m.a. inn á spurningin um CPR-nummar. Hilmar Kass helt tað vera skakandi, um tað fór at verða soleiðis, at upplýsingar kundi heintast frá einum stovni til annan.

— Men arbeiddi er kanska torført, um tað ikki er møgulegt at heinta upplýsingar frá einum stovni til annan, legði hann afturat. Hin møguleikin, at upplýsingar

verða heintaðir munnliga ella skrivliga, krevur meira orku, metti Hilmar Kass.

Annars helt Hilmar Kass, at nógvir veikleikar vóru í lógnum og hann ívaðist eisini í teimum mongu undantøkum. Hann mælti til, at greiðar avmarkingar vóru gjørdar fyrri, hvat kundi upplýstast um.

Danska lógin umsett

Umframt tær generellu atfinningarnar móti sjálvum

Framhald á síðu 10

ting-nýtt

Skatta-avskrivning- ar yvir ár í nevnd

Eftir at hava ligið í skattanevndini í meira enn eitt ár, kom skattanevndin friggjadagin við áliti til eitt uppskot, sum sjálvstýrisflokkurin legði fyrri tingið 1. september 1980.

Uppskotið miðaði ímóti at binda part av avskrivnaðum peningi, soleiðis at hann ikki bert varð brúktur til privata nýtslu.

Nú skattanevndin hevur viðgjørt málið, hevur hon bytt seg í ein meiriluta. Vilh. Johannesen, F. Isaksen og H. Kass, sum setir uppskot

fram til samtyktar, og ein minniluta, Eli Nolsøe og Jógvan Sundstein, sum eisini hevur eitt uppskot til samtyktar.

Meirilutin mælir tinginum at samtykkja, at landsstýrið skal koma við uppskoti, soleiðis at ávisur partur av avskrivnaðum peningi í persónligari inntøku verður at gjalda inn í felagið, avskrivningin stavar frá, og at rakstrarhall bert kann koma til frádrátt í persónligari sjálvuppgávu, um ávisur partur er góldin í felagið.

Hinvegin skjýtur minnilutin upp: „Av tí at skattanevndin er vitandi um, at samgongan ætlar at gera ávisar broytingar viðvíkjandi skattning av vinnufyrirtøkum, sum m.a. miðaði ímóti at skattur, spardur við avskrivning, ikki kann verða brúktur í privatari nýtslu, verður mælt til at senda málið til landsstýrið.“

Mæla til nevnd at kanna sosialu veitingarnar og viðurskifti teirra eldru

Sosiala nevndin, sum hevur viðgjørt eitt uppskot frá javnaðarflokkinum um hækking av pensiónunum, er komin við áliti og skjýtur m.a. upp at seta eina nevnd, sum skal kanna pensiónsveitingarnar og møguleikarnar at gera reglurnar einfaldari.

Javnaðarflokkurin skeyt upp at hækka fólka-, avlams-, einkjupensiónirnar og hjálp eftir reglunum um almenna forsgor.

Orsøkin til uppskotið var, at undanfarna landsstýrið hevði samráðst við ríkisstýrið um hækking av veitingunum.

Undir 1. viðgerð av uppskotinum, sum miðaði ímóti at hækka pensiónirnar frá 1. april í fjør, upplýsti lands-

stýrismaðurin, at landsstýrið arbeiddi við málinum og skuldi hava samráðingar av nýggjum í Danmark. Hesar hava verið og í næstu framtíð kemur landsstýrið við uppskoti um broytingar í pensiónunum.

Samgongumenninir í sosialu nevndini hava tí einki uppskot, meðan Hilmar Bech og Karin Kjølbro taka undir við uppskoti javnaðarflokksins.

Annars metir ein samd nevnd, at neyðugt er at kanna sosialu veitingarnar sum heild. Eisini hugsar nevndin um mannagongdina, tá framskundað fólka-pensión skal veitast og um yvirgongdina frá avlamspensión til fólka-pensión.

Nevndin hevur tí gjørt eitt uppskot til samtyktar um at seta eina nevnd at kanna veitingarnar og koma við

uppskoti um at betra og gera reglurnar viðv. pensiónunum einfaldari.

Í álitinum sigur sosiala nevndin, at undir viðgerðini hevur nevndin eisini umrøtt viðurskiftini hjá teimum eldru. T.d. bústaðar-, inntøku-, arbeids-, fritíðar-, umhvørvis- og heilsuviðurskifti.

Nevndin er samd um at fáa greiði á tórvinum, tey eldru hava á hesum øki. Tí mælir hon til at áleggja landsstýrinum at seta eina nevnd, sum skal kanna umstøðurnar hjá teimum eldru í Føroyum og koma við uppskoti um at betra um viðurskifti teirra. Nevndin skal verða liðug við arbeiddi sitt fyrri ólavsøku næsta ár.

Pensiónsaldurin hjá sjófolki

Sosiala nevndin hevur eisini viðgjørt uppskotið hjá framburðs- og fiski-

vinnuflokkinum um at lækka pensiónsaldurin hjá sjófolki niður í 60 ár. Av tí at nevndin hevur samtykt at mæla tinginum at seta eina nevnd at kanna pensiónsveitingarnar, visir hon til hetta.

Dagpeningaskipanin

Sosiala nevndin tekur ikki undir við uppskotinum frá javnaðarflokkinum at seta dagpeningarskipanina upp í 90 pst. frá fyrsta sjúkragæði og at seta eina nevnd við m.a. umboðum frá fakfeløgnum at endurskoða dagpeningarskipanina.

Í staðin mælir ein meiriluti til at seta eina nevnd at endurskoða dagpeningarskipanina. Landsstýrið skal seta nevndina og hon skal vera liðug við arbeiddi sitt fyrri 1. juli í ár.